Galerie Lázně
Liberec

Zdena Kolečková
Zrnko v čase / Grain Within Time

Koncepce katalogu / Catalogue concept: © Tea Kříž
Texty / Texts: © Jan Bubal, Tea Kříž, Chus Martínez, Anna Vartecká
Grafický Design / Graphic Design: Marek Fanta
Recenzenti / Reviewers: Jana Hojstričová, Michal Novotný
Vydala: © Galerie Lázně Liberec, galali.cz, 2025
ISBN 978-80-87707-76-0

Zdena
Kolečková

Zrnko v čase

Grain Within
Time

Obsah / Content

6 Předmluva / Foreword
Tea Kříž

14 Metamorfózy myšlení – překonání kartediánského rozdělení
Estetické vědomí
18 Thinking Metamorphoses—Overcoming the Cartesian Divide
Aesthetic Consciousness
Chus Martínez

22 Jak vznikají zkameněliny?
28 How Do Fossils Form?
Jan Bubal

34 Není lhostejné, pomocí jakých myšlenek promýšlíme jiné myšlenky
42 It matters which ideas we use as frameworks to think other ideas with
Anna Vartecká

48 Čas našeho dialogu:
Rozhovor se Zdenou Kolečkovou
58 The Time of Our Dialogue:
An Interview with Zdena Kolečková
Tea Kříž

66 Liminální prostory
74 Liminal Spaces
Tea Kříž

82 Shrnutí / Summary

84 Curriculum vitae autorky
Curriculum vitae artist

88 Výstava
Exhibition

Předmluva
/
Foreword

Tea Kříž

Katalog Zdeny Kolečkové doplňuje a rozšiřuje v širším měřítku témata, metafory a poetiku, které aktuálně představujeme v Galerii Lázně Liberec na výstavě *Zrnko v čase*. Nabízí nový úhel pohledu na antropocén: přes veškerou destrukci, kterou člověk způsobuje, odhaluje také souznění s přírodou a neoddělitelnou spoluúčast všech forem života. Pro umělkyni může metamorfóza na této výstavě znamenat nejen změnu, ale i přechod, odklon od sebe samé, pohyb, který se shoduje s přírodou, její přítomností a proplétá se se zvukem.

První text v katalogu představuje teoreticky náročný příspěvek od známé španělské historičky umění, kurátorky a také ředitelky Uměleckého institutu na Akademii umění a designu FHNW v Basileji, Chus Martínez. Její příspěvek byl v kratší formě převzat z její aktuální knihy *The Complex Answer*, kterou vydal Sternberg Press. Tento text nám autorka laskavě propůjčila a svým analytickým pohledem a hlubokou znalostí problematiky metamorfózy tak v katalogu otevírá i mezinárodní dimenzi. Ukazuje, že i přes někdy přehlíženou roli českých autorů a autorek rezonují určitá témata a styly globálně, napříč kontextem současného umění a také v určitých cyklech, ve kterých se k němu umělectvo vrací z aktuálních transformací i ve společnosti a ve světě.

Na něj navazuje odborný text geologa Jana Bubala, který mapuje autentickou geologickou paměť libereckého regionu, uchovávanou mimo jiné v Muzeu Českého ráje v Turnově jako součást identity oblasti. Během období křídy, tedy přibližně před 90–94 miliony lety, byla tato krajina součástí mělkého moře, jehož sedimenty postupně vytvořily mocné usazeniny – dnes patrné především ve formě pískovcových skal Českého ráje.

Třetím textem je esej Anny Vartecké, slovenské teoretičky dlouhodobě působící v České republice na Fakultě umění a designu v Ústí nad Labem. Anna, která sleduje tvorbu Kolečkové dlouhodobě – a vnímá její uměleckou genezi od 90. let poměrně úzce – dokáže i zde přesně vystihnout současnou Zdeninu tvorbu, její intimitu a tíživou hloubku.

Následuje rozhovor, který jsem s autorkou vedla: reflektuje její pohled na minulost, současnost, vznik nápadů a scén pro výstavu a otevírá intimní i konceptuální rovinu její tvorby.

Katalog uzavírá můj kurátorský text, kde všechny perspektivy a vrstvy propojujeme do jedné ústřední linie. Publikum si odnáší vlastní nitky a vztahy, které může dále rozvíjet – až třeba přijde na kamenité místo v krajině, vzpomene si na výstavu nebo si odnese svůj malý vesmír domů, aby mohl růst. Umělkyně se snažila zachytit skryté vzorce přírody a tyto jemné cesty, které osvobozují myšlení a dost často vedou k překonávání hranic – ať už je to ruční práce jako vyšívání, nebo hlazení hlíny, či stavění fotografických „zátiší“. Všechny tyto změny v měřítku, transformace či metamorfózy nás vystavují nepředvídatelnému, čímž je samotný materiál života, vystavují nás jeho nevysvětlitelné kráse a tajemným silám, které se odhalí ve skořápkách měkkýšů, korýšů či na sedimentovaných lasturách v našich tělech, protože jednou jsme tím a podruhé oním. Vše může být jen zrnko času – malý, ale intenzivní kousek, pro někoho nepodstatný, a přesto ve vesmíru zásadní. Další zrnko už nemusí přijít.

The catalogue of Zdena Kolečková complements and expands, on a broader scale, the themes, metaphors, and poetics currently presented at the Museum of Fine Arts in Liberec in the exhibition Grain Within Time. It offers a new angle on the Anthropocene: despite all the destruction caused by humankind, it also uncovers attunements with nature and the inseparable co-participation of all forms of life. For the artist, metamorphosis in this exhibition may signify not only change, but also transition – a turning aside from the self, a movement that coincides with nature, with its presence, and intertwines with sound.

The first text in the catalogue is a theoretically demanding contribution by the renowned Spanish art historian, curator, and also director of the Institute of Art at the Academy of Art and Design FHNW in Basel, Chus Martínez. Her essay, presented here in a shorter version, is drawn from her recent book The Complex Answer, published by Sternberg Press. Martínez kindly granted us permission to include it here, and with her analytical perspective and profound knowledge of metamorphosis and transformation she opens an international dimension within the catalogue. She shows that, even despite the sometimes overlooked role of Czech artists, certain themes and styles resonate globally across the context of contemporary art.

It is followed by a specialist text by a geologist Jan Bubal, who maps the authentic geological memory of the Liberec region, preserved among other places in the Museum of the Bohemian Paradise in Turnov as part of the area's identity. During the Cretaceous period, some 90–94 million years ago, this landscape was part of a shallow sea, whose sediments gradually formed massive deposits – today visible above all in the sandstone rock formations of the Bohemian Paradise.

The third text is an essay by Anna Vartecká, a Slovak theorist long active in the Czech Republic at the Faculty of Art and Design in Ústí nad Labem. She has followed Kolečková's work closely for many years – knowing her artistic development since the 1990s – here she is able to capture with precision the intimacy and pressing depth of Zdena's present work.

What follows is an interview I conducted with the artist: it reflects on her view of the past and present, the emergence of ideas and scenes for the exhibition, and opens both the intimate and conceptual layers of her practice.

Lastly, the catalogue closes with my curatorial text, where all perspectives and layers are interwoven into a single guiding line. The audience takes away its own threads and relations, which may continue to unfold – perhaps upon encountering a rocky place in the landscape, recalling the exhibition, or carrying home a small cosmos that may grow further. The artist has sought to capture the hidden patterns of nature and these subtle pathways that liberate thought and often lead to the crossing of boundaries – whether through handwork such as embroidery, or the caressing of clay, or the construction of photographic "still lifes." All these changes in scale, transformations or metamorphoses expose us to the unpredictable, which is the very material of life itself; they confront us with its inexplicable beauty and with the mysterious forces revealed in the shells of molluscs and crustaceans, or in the sedimented shells inscribed in our own bodies, because at one time we are this, and at another that. Everything can be just a grain of time – small but intense, seemingly insignificant to some, yet essential in the universe. Another grain may never come.

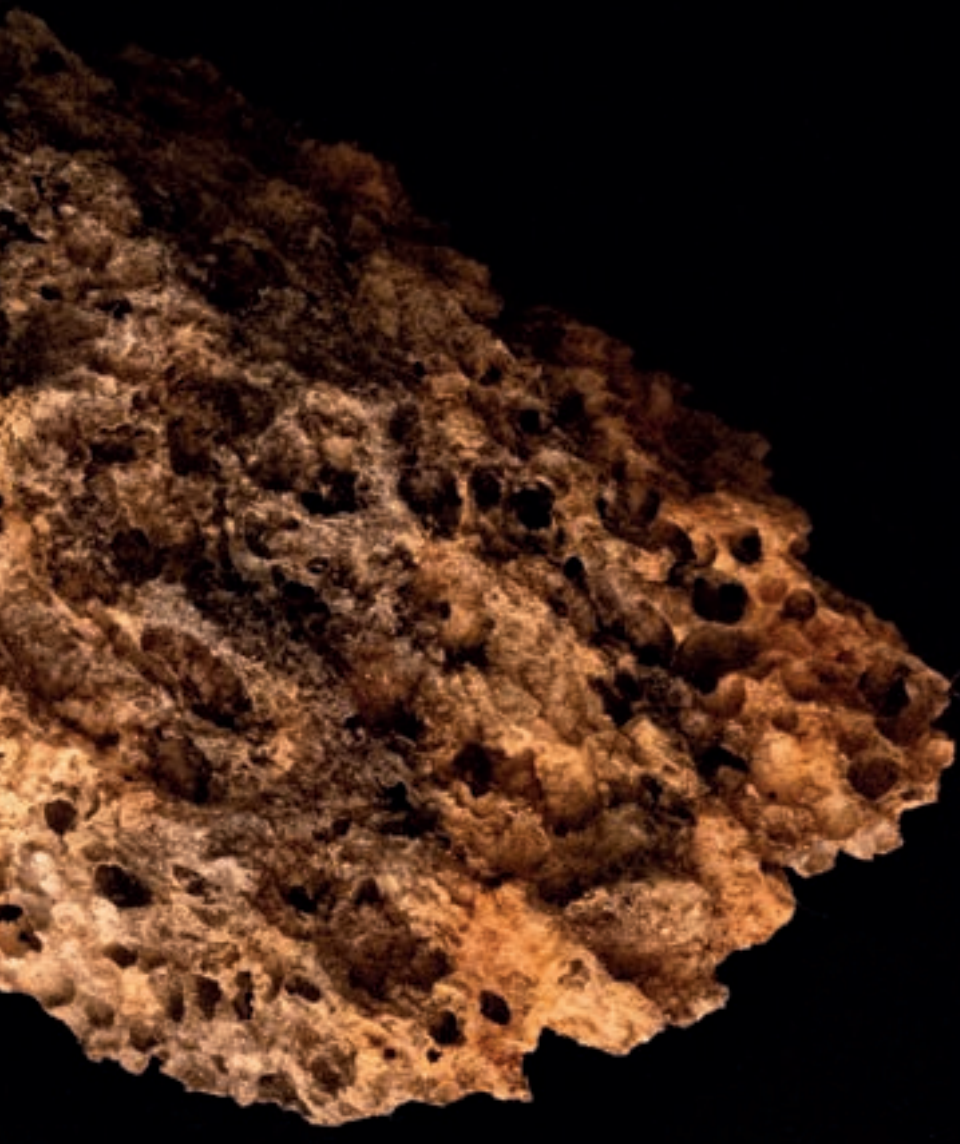

Metamorfózy myšlení – překonání karteziánského rozdělení Estetické vědomí

Chus Martínez